

Становище

от проф. д-р Александър Любомиров Рангелов

относно дисертационен труд на д-р Войчех Дучмал на тема : „Управление на енергийната сигурност в Полша” , за придобиване на научната степен „доктор на науките”, професионално направление 3.7 Администрация и управление

Сътворяването на аналитичен разказ, фокусиран върху „Управлението на енергийната сигурност в Полша” (200 с.), е приело консултациите на солидни теоретически източници - специализирана литература, монографични изследвания, институционални източници , доклади и т.н. Дисциплинираната рефлексия е разгърнала тематично профилирано изследване, чиито съдържателни проекции, постигат аргументирана квалификация на основни постижения като научни приноси. Структурно обособени четири раздела, са побрали релевантни на темата теоретични акценти: осмисляне на основни аспекти на енергийната сигурност на ЕС и Полша и на ролята и перспективата на управлението ѝ ; анализ на проблеми на функционирането на енергийния пазар и на развитието на енергийната политика на ЕС, като съществен елемент в управлението на енергийната сигурност.

Аналитичната призма на изследването диагностицира проблемите на националната перспектива за управление на енергийната сигурност, в контекста на споделени предизвикателства с енергийната сигурност на ЕС. Съдържателното изследване се е случило, чрез анализ на динамиката и профила на усложняващи се енергийни проблеми и на предизвикателствата на външната среда , белязали енергийната сигурност на европейското пространство със стигмата на несигурността, разширяваща зоната на

множащи се рискове и за националните регулации. Необходимостта от промени в управлението на енергийната сигурност в поле на разнообразни предизвикателства, позиционира особеното място на аналитично обосновани принципи на нова платформа за структурирано развитие на мрежа от дейности за управление - за преосмисляне и на „политтехнологичните” му аспекти .

Удачната структура на изследването-въведение, четири раздела, заключение - е разписана от ясно обектно предписание , стратифицирана допълнително от разгръщащите съдържанието на целите изследователски въпроси. Във всеки раздел са резюмирани изводи, като обобщена платформа за надграждане в общата логика на изследването. Структуроопределящите акценти в смисловия контур на целевите предписания- в хронологичен и проблемен аспект, редом с лимитираното от изследователските въпроси и работна хипотеза, като репери на съдържателна профилираност, минимизират тематично немотивирани присъствия в логиката на дисертационния труд.

Основополагащият патос на теоретичните допускания, лимитирали съдържателните акценти на изследването е верифициран в ресурсите на постигнатите резултати, доказали, че осмислянето и дефинирането на решения за ефективно управление на енергийната сигурност не е събитийно обвързано, а продукт на задълбочено , перспективно визионерство. Държавно-центричната перспектива - в рамките на общността – упражнява влияние, както върху общия дневен ред , така и върху комуникирането на рисковете, с неизключващо известно нажежаване на посоките... Тематичните проекции в отделните раздели не са механично инкорпорирани, а в логическата обвързаност на съдържателно профилиран разказ, „частните” теми и „подтеми” на енергийната сигурност на ЕС, са теми на управлението на енергийната сигурност в Полша-теми на ефективното управление.

Форматират се контурите на модел за действие на ЕС и Полша- за формите и методите за справяне с предизвикателствата.

Заключението е платформа на постиженията, валидизирани изследователската теза, утвърждаваща необходимостта от създаване на обща енергийна политика на ЕС, като условие за по-нататъшното развитие (4 с.) и ефективно управление на енергийната сигурност. Регистрирани са аргументирани отговори на „съпътстващи“ питання, очертаващи поле от възможни работещи промени , в управлението на енергийната сигурност и на мрежа от решения, относно външни предизвикателства, с особено „политизиран“ характер – относно източниците на различни видове енергоносители, относно рисковете на едностранната зависимост , относно диверсификацията и проблема за капацитета на доставчиците и т.н. Редом с апробираната хипотеза, че ефективното управление на енергийната сигурност, се трансформира в икономиката, в нейната конкурентоспособност, те имат ревитализиращ ефект върху общностните дебати и решения, будят активност и най-сетне , предоставят ресурси за деконструкцията на непродуктивни функциониращи стереотипи и за особеностите на национално адаптирани подходи към нови, проактивни стратегии на отговор.

Регистрираните съдържателни изводи обосновават претенцията за научни приноси.Репликираното като приноси, има основания в постижения , обогатяващи съществуващите знания и с ресурс, за приложение на научни постижения в практиката. Като съдържателни репери на опит, осмислящ проблеми на управлението на енергийната сигурност в Полша, те предлагат полезни референции и за други страни от ЕС. Изводи, утвърдили обвързаността на Полша с традиционни енергоносители в обозрима перспектива, признали имащата „висока енергийна плътност“ ядрена алтернатива, като част от решението на проблемите на енергийната

сигурност, редом с като че ли маргинализираната роля на възобновяемите източници и т.н., се вписват в общностен дебат, освидетелствал проблемното в развитието на енергийната сигурност на ЕС, на държавите-членки. Приноси, като доказаната значимост на публично-частното партньорство, на чуждия капитал, на „умните градове” и т.н. са резюмирани в допускането, че еволюционната крива в развитието на енергийния сектор, не ще бъде прекъсната от неочаквани, деструктивни предизвикателства. Продукт на тематизирани дефицити в управлението на енергийната сигурност, тяхната ефективност е локализирана в екстраполацията на тенденции, като че ли очевидни и без нарочни размишления.

Същевременно, множествеността на съпътстващите основата цел „допълнителни цели”, на съпътстващите основната работна хипотеза множество „частични хипотези”, на множеството от изследователски въпроси, като проекции на сложността на самия проблем, претоварват с теоретически акценти възможностите на профилираното изследване и провокират впечатлението за наличие на известна описателност. Теоретична щедрост, иначе отразила сложността на изследвания проблем, която не проблематизира качеството на постигнатите резултати. Някои изводи-за възможностите на „умните градове”, на микрогенерацията - биха се радвали на допълнителна аргументация...Или, още аргументи относно извода, за значимостта на традиционните енергоносители за енергийната сигурност в Полша, чийто основания са „намерени” в екстраполацията на ресурси на налична, „традиционна” инфраструктура от енергоносители-макар и с индикирани, но като че ли недостатъчно експлицитно разгледани възможности за иновативно приложение.

Необходимият реквизит, предоставящ свидетелства за легитимността на процедурата по защита на дисертационния труд е представен от множество

публикации по темата - двадесет статии и осем монографии. Авторефератът е задоволително съдържателна версия на дисертационния труд, представил структурата на изследването, работната хипотеза, допълващи хипотези и ограничения, целите и изследователските въпроси, основополагащите съдържателни акценти в проблемна перспектива, аргументираните изводи.

В съдържателните резултати на дисертационния труд „Управление на енергийната сигурност на Полша” , разриващи профила на развит изследователски потенциал, са основанията на **положителната ми оценка** и на предложението Научното жури , приемайки ги с позитивен вот, **да присъди** на Войчех Дучмал научната степен **„доктор на науките”**, професионално направление 3.7 Администрация и управление.

30.08.2021 г.

Проф.д-р А.Рангелов